

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Poëta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

BACCHEIA SUPELLELEX. CAP. XVII.

Vinaria vero vascula, quæ Cissibia plurimum appellant, orificium ad hederacii folii speciem in-
 formatum habent: κισσός enim hederæ: cujusmodi vasa quamplurima, quæ longam sapiunt ve-
 luttatem, ubiq; Romæ videas. Et quæ nunc etiam è luto formantur, ad eandem pene formam redi-
 unt, à foliisq; vulgo nomen habent, nam Folietæ nuncupantur. At bona pars Italiae vasa vinaria
 quotidiani usus Boccalia, quasi, ut puto Bacchalia dicere velint, appellant. quamvis βακκαλίον pro
 vase vinario sit apud Homerû. Qui κισσός, a dicta putarunt, quod vasa olim ex hederæ fieri solerent, Serenium
 hallucinari mihi videntur: nam neq; quidem lignum satis idoneum, neq; materia commoda est, cum
 sitis constet, si poculo hederaceo mixtum infundatur, vina transfluere. Neq; ego nunc poculorum
 genera perquiram, quæ copiose satis ab aliis enumerata fuerunt: illud ostendisse satis fuerit, qua de
 causa bona eorum pars hederam supremo margine assimilarent, quin etiam in nonnullis juxta an-
 sam impressum hederæ folium observet: & apud Maronem Pastoralibus quibusdam poculis super addi-
 ta vitæ, Diffusus hederæ vestit palente corymbos. Qua vero specie esset cantharus, qui Baccho dedica-

*Nomen etiam poculi
 Lugdunensi-
 su. Legimus
 tamen apud
 Serenium
 Samonicum
 Mollibus ex
 hederæ tor-
 nantur po-
 cula lignis.
 Legendus
 Macro. l. 5.
 c. 2. super
 Cymbis.
 Cissibia.
 Cantharus
 Bacchi.
 A Plin. lib.
 16. ca. 3.
 Eclog. 6.*

Batur, ut scyphus Herculi, si quæsierit quis, picturatione commo-
 dius quam verbis explicabitur. Pedem enim habet à latiori am-
 bitu in angustum flexuoso interius ductu se contrahentem, ita ut
 ea pars tota defidentibus incurvis costulis describatur: mox in-
 tumescit in calicem, quod nomen nostris in sacrificiis tot jam ab
 hinc annis, specie nihil quicquam immutata, receptum est: hinc i-
 verò angustari incipit, totoq; ambitu intro versus incurvari, quo
 ductu ubi aliquantulum processerit, rursus aperitur, & cratera in
 summo patefacit. Adduntur hinc atq; inde ansæ, quas Aures Græ-
 ci libentius appellarunt, sed aures ego eas alia quam ansæ sint for-
 ma factas intelligo: utpote quæ quidem prostant à summo vase,
 seu minime ad inferiora flecterentur. In morem autem Delphino-
 rum alias ansæ, alias anguim figuras, plerumq; volutarum in mo-
 dum fieri solita. Sed & una tantum ansa præditos pleriq; locis
 cantharos in antiquorum monumentis aspicias, cujusmodi apud
 Virgilium est. Silenianus ille,
 Cui gravis attrita pendebat cantharus ansa.

Eclog. 6.

POETA. CAP. XVIII.

Quod vero Poetis hederæ decerneretur, ut una cum Lauro coronam eorum perficeret, non tam
 perpetuus utriusq; viror, qui diuturna eorum opera significaret, in causa fuit, quam ut ostende-
 retur, eos, qui dignos hederæ evasisent, Laureamq; meruissent, & ingenio & arte præcelluisse: per
 Laurum enim insitam in ingenio vim, ac venæ fecunditatem Apollinis irradiatione locupletem in-
 telligebant: per hederam vero artem & industriam pervigili labore partam. Cujus rei id est indici-
 um, quod hederæ suapte vi admodum imbecilla humi semper reperet, neque se umquam attolleret:
 pertinaci tamen labore artificiosq; conatu pervincit, ut vel arboribus vel parietibus adhærescens,
 paulatim irrepens supra omnium fastigia victrix evadat, & supremo in vertice dominetur, utroque
 enim opus est, si quis velit excellere: nisi vero excelluerit, nihil quicquam profecit, quia Mediocris
 esse Poetæ, non homines, non Divi, non concessere columna. quare sapientur ait Horatius:

*Hinc Macro
 Eclog. 6.
 Pastores
 hederæ cre-
 scentem or-
 natae Poe-
 tam.
 Hederæ cur
 poetis dica-
 ta.
 Horat. de
 Art. poet.
 libid.*

*Ego qui à studium sine divite vena,
 Ne rude quid possit video ingenium: alterius sic
 Altera possit opem res, & conjurat amice.*

In eandem sententiam apud Pindarum legas, ut in Ape diximus, Poetas lacte simul & melle pa-
 sci: quorum lac naturam facundia ubertate affluentem, mel artem laboriosumq; proficiendi cona-
 tum ostendit. Non enim sine magno labore, industria & artificio comparatur. Apud Athenæum,
 quod minime dissimulandum est, legas, ex Seno Eliensi Grammatico desumptum. Aurocabalos, qui
 postea Jamborum Poetæ nuncupati sunt, hederacea corona uti solitas: Ithyphallos vero alas tuni-
 ca mæ

Mmm 3

ca mæ

ca manicatos, ebriosorum personas ridiculum in morem gestasse. Hinc apud Virgilium :

Ensid. 1. 6.

Threicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocem.

Et quod ad manicatos facit, eiusum alibi :

Et tunicae manicas, & habent redimicula mitra.

Ensid. 1. 9.

Sed ut ad Athenæum revertamur, Phallophoros demum ait (ideæ sunt hæc impudentioris Mulsæ, scilicet scivæ que apud veteres ceremoniæ) serpyllo & paderotæ herbis faciem occultasse, fertaque sibi ex viola & hedera nexuisse.

VETUSTAS. CAP. XIX.

PRÆter hæc vetustatis symbolum est hedera, cum semper circa vel arbores, vel ædificia, vetustate consumpta ruinosaque saxa maxime versetur : quin etiam ex eo Baccho sacra, veluti vina etiam de vetustate commendantur. Pindaricum porro est vinum à vetustate commendare, ut Ephe-

mosto in Olympiis, αὐτὸς ἢ παλαιὸν ὄψο ὄλον. Ita Horatius passim :

O natam mecum consule Manlio testam.

Sic Tibullus, ut corrupta obiter lectio corrigatur, lib. Amorum secundo, Elegia prima :

Nunc mihi fumosi veteres afferite Phalernos
Consulis, & Chio solve vincla cedo.

Fumosi enim Consulis, non Fumosos Phalernos, ut imperiti nonnulli putant, eadem synepieia apud Juvenalem habetur :

Fumosos equitum cum Dictatore Magistros.

Notum enim quemadmodum Romani studiosissime curarint, ut atria sua majorum illustrium imaginibus complerentur, ad excitandam scilicet posteritatem, ut quod sibi ad imitandum proponerent, assidue conspicerent. Fumosos igitur, præ vetustate quadam veluti fuligine coloratos. Hedera autem cogere in senium arbores creditur, ipsaque non nisi senescentibus libenter adhærescit. Extant super hoc luculentissima Laberii carmina, quorum ea duo tantum afferam, quæ ad sententiam, qua de nunc agitur, congruere videntur :

Ut hedera serpens arborum vires necat,
Ita vetustas ambitu annorum necat.

Neque quidem ea tantum de causa, quia vetustas vinum commendat, & hedera sit vetustatis indicium, ea Baccho sacra perhibetur, sed quoniam, ut super ejus vi Plutarchus dislerit, commanducata hederae folia ebrietatis speciem quandam repræsentant, & proclives ad furorem mentes incitant.

FUROR POETICUS. CAP. XX.

ATque hinc demum existimant eruditissimi viri coronas hederaceas Poetis attributas, siquidem motus ille divinitus fit, ut author est Plato, quo Poetarum mens concitata, imagines rerum tot supra naturam concipit, & in ea interdum mysteria scriptis mandat, quæ paulo post ipsi abeunte furore vix intelligunt. Unde non immerito excludit sanos Helicone Poetas Democritus, eosque tantum admittit :

Horat. de
art. Poet.

Quos cantor Apollo
Nubila, quaque Deum in penetrabilibus addita cernunt,
Non patiur versare lutum, sed ad aurea cæli Atque ubi jam sese rediere in somniamente
Limina sublimis Jovis omnipotentis in aula Attonica repetunt, & qua inspicere reposcunt,
Sistit, & ætheri monstrat commercia cætus, Et plerumque suas non percipere Camanæ,
Ambrosiamq; libens nec largi propinat, & illi usque adeo humanis præstant cælestia rebus.
Magna canunt afflante Deo, mortalia ponunt.

Uti nuper
Torquatus
Tassus Ita-
licus.

DE SMILACE. CAP. XXI.

QUoniam vero Milax, ut vocabulo utar Aeginetæ, quadam cum hederae foliorum viticisque similitudine ita congruit, ut ea multi magno ceremoniarum errore pro hedera usi sint, ignorantes funestam esse, & omnibus sacris & coronis infausam, ideo visum est in hoc hederae commentario mea